17 ЖОВТНЯ 2012 РОКУ

1

Це старе місто, і воно вже не в дуже доброму стані, як і озеро, біля якого воно побудоване, але є в ньому куточки, які все ще милують око. Старожили, напевно, погодяться, що найкрасивішою частиною міста є Шуґар-Гайтс, а найкрасивішою вулицею, що проходить через нього, є Рідж-роуд, яка полого спускається від Коледжу мистецтв і наук Белла до Дірфілд-парку, що на дві милі нижче. На своєму шляху Рідж-роуд минає чимало вишуканих будинків, з яких деякі належать викладачам коледжу, а деякі — найуспішнішим бізнесменам міста: лікарям, юристам, банкірам та керівникам бізнес-пірамід. Більшість із цих будинків — вікторіанської епохи, з бездоганним фарбуванням, еркерними вікнами й рясним «пряниковим» оздобленням.

Парк, де закінчується Рідж-роуд, звісно, не такий великий, як той, що розпростерся посеред Мангеттену, зате до нього рукою подати. Дірфілд — гордість міста, тому його казковий вигляд підтримує цілий взвод садівників. Так, там є занедбаний клапоть на західному боці біля Ред-Бенк-авеню, знаний як Хащі, де після

настання темряви іноді можна зустріти шукачів і збувачів наркотиків і де час від часу трапляються пограбування, але Хащі — це лише три акри із семисот сорока. Решта — це трави, квіти й мереживо стежок, котрими гуляють закохані й де туляться лавочки, на яких старі поважні чоловіки читають газети (дедалі частіше на електронних пристроях), а жінки гомонять собі, погойдуючи своїх немовлят у дорогих дитячих візочках. Тут є два ставки, і на одному з них іноді можна побачити молодиків або хлопчаків, які запускають дистанційно керовані моделі човнів, а на другому ковзають туди-сюди лебеді й качки. Для малечі також облаштовано дитячий майданчик. Власне, тут є все, крім громадського басейну; час від часу міська рада обговорює цю ідею, але вона так і залишається на папері. Витрати, знаєте.

Цієї жовтневої ночі тепло, як для цієї пори року, але дрібний дощик не випустив на вулицю нікого, окрім одного завзятого бігуна. Це Хорхе Кастро, який викладає в коледжі творче письмо й латиноамериканську літературу. Незважаючи на свою спеціальність, Хорхе народився і виріс в Америці і полюбляє всіх запевняти, що він такий же американець, як *pupiz de manzana*[1].

У липні йому виповнилося сорок, і він більше не може дурити себе, що він усе ще той молодий лев[2], чий перший роман одразу став бестселером, уславивши свого автора. Сорок — це час, коли ти мусиш перестати дурити себе, мовляв, ти все ще молодий. Якщо ти цього не зробиш — якщо ухопишся за таку самоактуалізуючу

[1] Класичний американський яблучний пиріг. *Manzana* (*ісп.*) — яблуко. (*Тут і далі прим. перекл.*)

[2] Очевидно, Кастро був нагороджений літературною премією «Молоді леви», заснованою Нью-Йоркською публічною бібліотекою в 2001 році. Це премія в розмірі 10 000 доларів США, яку щовесни присуджують письменникам віком до 35 років за роман або збірку оповідань.

маячню, як «сорок — це нові двадцять п'ять», — ти почнеш опускатись. Спочатку трохи, потім ще трохи, і ось тобі вже п'ятдесят, і твій живіт випирає над пряжкою ременя, а в аптечці повно ліків проти холестерину. У двадцять років тіло прощає. У сорок — прощення у найкращому разі тимчасове. Хорхе Кастро не хоче дожити до п'ятдесяти років, щоб виявити, що він став іще одним американським тюхтієм.

У сорок років треба починати дбати про себе. Треба підтримувати машинерію в належному стані, бо її заміна не передбачена. Тому Хорхе п'є апельсиновий сік вранці (калій), майже щодня їсть вівсянку (антиоксиданти), а червоне м'ясо вживає не частіше одного разу на тиждень. Коли йому хочеться перекусити, він відкриває банку сардин. Вони багаті на омега-3. (До того ж смачні!) Вранці він виконує прості вправи, а ввечері бігає — не через силу, а щоб провітрити свої сорокарічні легені й дати можливість своєму сорокарічному серцю попрацювати (пульс у стані спокою: 63). Хорхе хоче мати вигляд і почуватися на сорок, коли йому буде п'ятдесят, але доля — жартівниця. Хорхе Кастро не доживе навіть до сорока одного.

2

Алгоритм пробіжки давно встановлений, і навіть ця вечірня мряка не в змозі його порушити. Він біжить від будинку, який ділить із Фредді (будинок їхній — принаймні доти, доки триває письменницька резиденція), що за пів милі від коледжу, до парку. Там він розімне спину, вип'є трохи вітамінізованої води, що зберігається в його поясній сумці, і побіжить додому. Мжичка насправді бадьорить, до того ж немає інших бігунів, пішоходів чи

велосипедистів, через натовп яких він мав би проштовхуватися. Велосипедисти — то найгірше зло, затято товкмачать своєї, буцім вони мають повне право їхати тротуаром, а не вулицею, навіть якщо там є велодоріжка. Цього вечора тротуар у його повному розпорядженні. Йому навіть не треба махати рукою людям, які зазвичай дихають нічним повітрям на своїх великих старих затінених верандах; погода не дає їм вийти на вулицю.

Усім, крім декого, а саме старої поетеси. І хоч о восьмій вечора надворі все ще градусів дванадцять, вона кутається в парку, бо схудла до п'ятдесяти кілограмів (лікар постійно сварить її за таку вагу) і її проймає холод. Навіть більше, ніж холод, дошкуляє сирість. Однак вона залишається, бо сьогодні ввечері має таки видобути вірша з його сховку, якщо нарешті спроворитися підчепити пальцями кришечку і здерти її. Вона не віршувала із середини літа, і їй потрібно щось написати, поки мізки геть не заіржавіли. Їй треба щось *репрезентувати* в цьому вірші, як іноді кажуть її студенти. Ще важливіше, це має бути *хороший* вірш. Може, навіть *програмний* вірш.

Він має починатися з того, як туман оповиває ліхтарі навпроти неї, а потім перейти до того, що вона вважає *таємницею*. І в цьому суть. Туман створює мінливі ворушкі ореоли, сріблясті й дуже гарні. Вона не хоче використовувати слово «ореоли», бо це очікуване слово, примітивне слово. Майже кліше. *Сріблясті*… чи, може, просто *срібні*…

Плин її думок переривається, і вона бачить молодого чоловіка (у вісімдесят дев'ять сорокарічні здаються зеленою молоддю), який біжить тротуаром навпроти, ляскаючи підошвами. Вона знає, хто він: письменник на резиденції, який вважає, що Ґабріель Ґарсія Маркес схопив зірку з неба. Своїм довгим темним волоссям і маленькими

вусиками він нагадує старій поетесі чарівного персонажа з культового фільму «Принцеса-наречена»: «Мене звати Іньїго Монтоя, ти вбив мого батька, готуйся до смерті». На ньому жовта куртка зі світловідбивною смугою на спині й недолуго обтислі спортивні штанці. Він біжить мов ошпарений, як сказала б мати старої поетеси, стукаючи підошвами, як переляканий сторож калаталом.

Калатало навертає її на думку про дзвони, і її погляд повертається до вуличного ліхтаря прямо навпроти неї. Вона думає: «*Бігун не чує срібла над собою, / Ці дзвони не дзвенять*».

Так, воно трохи не теє, бо це радше проза, але це вже щось. Їй таки вдалося відчутно шкрябнути кришечку вірша. Треба зайти всередину, взяти блокнот і, не гаючись, дряпати далі. Але вона сидить ще кілька хвилин, спостерігаючи за сріблястими колами, що химерно хилитаються навколо вуличних ліхтарів. «*Ореоли, — думає вона. — Ну, не можу я вжити це слово, але саме такий у них вигляд, чорт би їх ухопив*».

Вона востаннє бачить жовту куртку бігуна, а потім він зникає в темряві. Стара поетеса насилу зводиться на ноги, морщачись від болю в стегнах, і шкандибає до свого будинку.

3

Хорхе Кастро трохи пришвидшується. У нього відкривається друге дихання, легені вбирають більше повітря, ендорфіни палають. Попереду — парк, де-не-де освітлений старомодними ліхтарями, які випромінюють містичне жовте сяйво. Перед безлюдним дитячим майданчиком — невелика автостоянка, зараз порожня, якщо не рахувати пасажирський мініфургон

із відчиненими боковими дверцятами, звідки на мокрий асфальт спускається пандус. Біля його підніжжя в інвалідному візку сидить літній чоловік, а поряд, ставши на одне коліно, вовтузиться літня жінка.

Хорхе на мить зупиняється, нахиляється, обхоплює руками ноги трохи вище колін, відхекується і роздивляється мініфургон. На синьо-білому номерному знаку ззаду — логотип інвалідного візка.

Жінка, вдягнена у стебноване пальто й хустку, дивиться на нього. Спочатку Хорхе не впевнений, що знає її — світло на цій маленькій допоміжній парковці поганеньке.

— Привіт! Якісь проблеми?

Вона підводиться. Старий в інвалідному візку, одягнений у светр на ґудзиках і кепку, слабко махає рукою.

— Акумулятор здох, — каже жінка. — Це містер Кастро, так? Хорхе?

Тепер він впізнає її. Це професор Емілі Гарріс, яка викладає англійську літературу… чи викладала; можливо, тепер вона почесний професор. А це її чоловік, теж викладач. Він не знав, що Гарріс був інвалідом, рідко зустрічав його в кампусі, працюючи на іншому факультеті в іншому корпусі, але вважає, що востаннє, коли він його бачив, старий ще ходив своїми ногами. А от її Хорхе бачить часто на різних факультетських збіговиськах і культурних заходах. Хорхе здогадується, що він не належить до числа її улюбленців, особливо після факультетських зборів, присвячених вже неіснуючій поетичній майстерні. Тоді виникла спекотна суперечка.

— Так, це я, — каже він. — Я так розумію, що ви двоє хотіли би потрапити додому і обсохнути.

— Це було б чудово, — каже містер Гарріс. А може, він ще й професор. Його светр тонкий, і він трохи тремтить. — Гадаєш, ти зможеш підштовхнути мене на той

пандус, хлопче? — Він кашляє, прочищає горло, знову кашляє. Його дружина, така жорстка й владна на засіданнях кафедри, зараз якась розгублена і змокла до нитки. Жалюгідна. Хорхе дивується, скільки ж це вони тут просиділи і чому вона не покликала когось на допомогу. *«Може, в неї немає телефона,* — думає він. — *Або залишила його вдома. Старі люди можуть забути про такі речі»*. Хоча їй явно не більше сімдесяти. Її чоловік в інвалідному візку здається старшим.

— Гадаю, я можу з цим допомогти. З гальм знято?

— Так, звичайно, — каже Емілі Гарріс і відступає назад, коли Хорхе хапається за ручки і розвертає візок обличчям до пандуса. Він відкочує його футів на десять назад, щоб узяти розгін. Моторизовані візки можуть бути важкими. Найменше йому б хотілося виїхати на середину, втратити швидкість і скотитися назад. Або, не дай Боже, перекинутись на бік і вивалити старого на тротуар.

— Поїхали, містере Гарріс. Тримайтеся, на початку може гуцикнути.

Гарріс хапається за поручні, і Хорхе помічає, які в нього широкі плечі. Під светром вони здаються м'язистими. Він здогадується, що люди, які втратили ноги, компенсують це в інший спосіб. Хорхе з розгону в'їжджає на пандус.

— Хай-йо, Сільвере, вперед![1] — весело вигукує містер Гарріс.

Першу половину пандуса він долає легко, але потім візок починає втрачати швидкість. Хорхе нахиляється, напружує спину і продовжує котити. Поки він отак

[1] Знаменита фраза Самотнього рейнджера, героя багатьох радіопередач, телесеріалів, фільмів, коміксів, що бореться зі злом на Дикому Заході. Посилання на фільм «Самотній рейнджер». Можливо, також посилання на знаковий роман самого Стівена Кінга «Воно», де ця фраза широко вживається.